

Cegah awal untuk selamatkan nyawa

Oleh RABIATUL ADAWIYAH
KOH ABDULLAH
adawiyah.koh@utusan.com.my

ANDA mungkin boleh menyediakan semangkuk mi segera dalam masa empat minit. Tetapi, sedarkah anda dalam tempoh sesingkat itu juga nyawa seseorang wanita di rantau Asia Pasifik akan melayang? Semuanya gara-gara bahana kanser pangkal rahim yang meragut sejumlah 250,000 nyawa setiap

tahun.

Namun, perkara yang paling menakutkan apabila menyebut kanser ini ialah ujian pap smear. Perasaan takut atau malu ketika pakar atau jururawat bertugas memeriksa bahagian sulit anda, kemudian memasukkan sesuatu untuk melakukan ujian pap smear masih lagi menghantui ramai wanita.

Sejak daripada dulu lagi, ujian ini diguna pakai untuk menentukan wujudnya kelainan pada pangkal rahim atau tidak. Satu perkara penting yang perlu ditekankan ialah ramai wanita mengabaikan kepentingan ujian pap smear.

Ujian pap smear yang diperkenalkan pada tahun 1943, boleh mengesan perubahan sel atau membantu doktor

PAP smear digunakan sebagai ujian pangkal rahim sejak 1943.

mengesan sel-sel prakanser dalam pangkal; rahim yang berpunca daripada HPV. Rawatan ke atas perubahan sel yang dikesan mampu mencegah berlakunya kanser pangkal rahim. Malangnya, pengabaian ujian pap smear dalam kalangan wanita dikenal pasti sebagai antara penyumbang kepada penyakit kanser pangkal rahim. Mereka yang tidak memperoleh saringan kesihatan menerusi ujian pap smear adalah lima kali ganda tingginya risiko untuk mendapat kanser pangkal rahim.

INFO

Serviks ialah bahagian pangkal atau bawah rahim yang bersambung dengan vagina. Sejenis penyakit yang melibatkan sel-sel di bahagian serviks membiak secara luar biasa. Kanser pangkal rahim ialah penyakit yang boleh dicegah. Kanser serviks mengambil masa yang lama iaitu antara 10 hingga 15 tahun. Ia boleh terbahagi kepada:

PERINGKAT AWAL

Berlaku di sekitar serviks.

PERINGKAT LEWAT

Merebak ke tisu-tisu berhampiran atau organ tubuh yang lain seperti paru-paru melalui sistem aliran darah.

■ Dianggarkan lebih kurang 18 orang wanita daripada setiap 100,000 penduduk menghidap kanser serviks.

■ Ia memakan masa berbulan atau bertahun untuk seseorang itu diserang kanser.

■ Serangan kanser biasanya berlaku dalam kalangan wanita yang berumur antara 40 hingga 60 tahun.

■ Sebelum sel kanser serviks dikesan, tisu-tisu di serviks mula berubah di mana sel-sel luar biasa mula dikesan.

■ Sel-sel luar biasa ini boleh dikesan melalui ujian pap smear.

Ujian pengesanan:

Sekiranya keputusan ujian pap smear anda positif, doktor akan meneruskan dengan kaedah kolposkopi. Sekiranya keputusan menunjukkan terdapat serangan kanser, ujian berikut akan dijalankan:

- Kiraan komponen darah
- Ujian fungsi hati
- Profil ginjal

Sumber dipetik daripada:
<http://myservik.gov.my>

Menurut Pakar Perunding Perubatan Kesihatan Awam Fakulti Perubatan dan Sains Kesihatan, Sumber Kanser dan Pusat Pendidikan (CaRE) Universiti Putra Malaysia (UPM), Profesor Dr. Latiffah Abdul Latiff, kini dengan adanya alat ujian pangkal rahim baharu yang dikenali sebagai Cervisafe, wanita boleh melakukan ujian ala pap smear sendiri.

"Sekian lama wanita kita berasa malu dan takut setiap kali disarankan melakukan ujian pap smear. Ini merupakan halangan utama kita mengurangkan risiko kanser pangkal rahim.

"Cervisafe merupakan alat persampelan sendiri yang diiktiraf di peringkat antarabangsa. Menariknya, alat ini

mampu melindungi nyawa wanita daripada kematian akibat kanser pangkal rahim di peringkat awal. Selain itu, ujian ini boleh dilakukan sendiri di rumah, keputusannya diyakini dan mudah digunakan.

"Wanita yang diberi Cervisafe boleh melakukan persampelan sendiri kemudian menghantar alat tersebut di makmal kami," katanya.

Dr. Latiffah menjelaskan, kanser pangkal rahim biasanya berpunca daripada virus Human Papilloma (HPV) dan terjadi apabila sel-sel abnormal di dalam lapisan pangkal

rahim mula membiak secara tidak terkawal sebagai tindak balas terhadap jangkitan HPV.

Setaip tahun, terdapat 1500 kes dan kanser ini berada di kedudukan ketiga kanser dalam kalangan wanita di Malaysia.

"HPV dipindahkan atau dijangkiti melalui dua cara iaitu laluan seks dan bukan laluan seks. Walaupun jangkitan HPV berkaitan dengan aktiviti seksual ia juga boleh berlaku tanpa sentuhan seksual," katanya.

Jangkitan boleh berlaku daripada ibu kepada anaknya, melalui sarung tangan pembedahan, pakaian dalam yang tidak bersih dan forseps biopsi. Sebanyak 80 peratus wanita akan mendapat jangkitan HPV sepanjang hayat mereka.

"Setiap wanita yang aktif melakukan hubungan seks berisiko memperoleh jangkitan HPV onkogenik yang boleh menyebabkan kanser serviks.

"Faktor lain yang berkaitan dengan jangkitan HPV ialah merokok, bertukar-tukar pasangan seksual dan sistem imunisasi yang lemah," ujarnya.

Sungguhpun kanser ini boleh menyebabkan kematian, kanser pangkal rahim merupakan kanser yang boleh dicegah pada

RAWATAN

Doktor akan memberi kaunseling kepada anda mengenai rawatan pilihan yang bersesuaian. Terdapat 3 jenis rawatan:

- Pembedahan
- Radioterapi
- Kemoterapi
- Pencegahan

■ Mencegah lebih baik daripada merawat.

- Amalkan gaya hidup sihat.
- Setia pada pasangan anda.
- Lakukan pap smear setiap tiga tahun.

■ Jumpa anggota kesihatan dan lakukan ujian pap smear, jika masih belum dilakukan lagi.

Sumber dipetik daripada:
<http://myservik.gov.my>

peringkat awal melalui vaksinasi dan pemeriksaan pangkal rahim berkala.

Vaksinasi diberi sebelum jangkitan HPV berlaku dan meningkatkan tahap antibodi bagi menyerang virus tersebut. Pemeriksaan pangkal rahim melalui pap smear atau Cervisafe pula mampu mengesan perubahan

CERVISAFE merupakan alat persampelan sendiri kanser pangkal rahim.

atau keabnormalan yang berlaku pada serviks. Pengesanan awal membolehkan rawatan awal diberikan segera.

"Cervisafe tidak boleh mencegah seseorang itu daripada mendapat jangkitan HPV, namun ujian ini boleh mengesan perubahan pada pangkal rahim supaya rawatan awal dapat diberikan."

Siapa yang perlu menjalani ujian?

Seperti yang diterangkan, wanita yang pernah melakukan hubungan seks perlu menjalani ujian Cervisafe atau pap smear terutamanya mereka yang berusia 20 hingga 65 tahun setiap dua tahun sekali.

Jika keputusan ujian pertama adalah normal, wanita tersebut

boleh mengurangkannya kepada tiga tahun sekali.

Ujian ini perlu dilakukan secara berkala kerana ia boleh berlaku lagi dalam tempoh tersebut asalkan ada melakukan hubungan seks.

Dianggarkan empat daripada lima wanita yang aktif seks dijangkiti dengan HPV sepanjang hidup mereka walaupun mereka hanya mempunyai seorang atau dua orang saja pasangan.

Lebih menakutkan apabila selalunya tiada simptom atau tanda berlakunya kanser serviks pada tahap awal yang juga tempoh yang mampu merawatnya.

"Golongan paling berisiko ialah mereka yang amat aktif melakukan seks. Di kebanyakan negara Barat, ujian sebegini perkara biasa dan kempen mengenainya dijalankan dengan bersungguh-sungguh," katanya.

Tegasnya, wanita di Malaysia perlu mengambil inisiatif melakukan ujian Cervisafe sebagai langkah berjaga-jaga. Jangan bimbang kerana ujian ini mudah dan tidak menyakitkan.

Dalam pada itu, satu program kesedaran kesihatan terhadap kanser ini akan diadakan di UPM, Serdang, Selangor pada 29 Julai depan dan wanita berpeluang mendapatkan Cervisafe secara percuma. Selain itu, program ini turut diteruskan di Sabah, Melaka, Sarawak, Kelantan, Pahang, Johor dan Pulau Pinang.

MINGGUAN MALAYSIA 24/7/2016 p.27

PROF. DR. LATIFFAH
A. LATIFF